

REA

RĪGAS ENERĢĒTIKAS AĢENTŪRA

Aprites ekonomika

ļespējas pašvaldībām

Ieva Kalniņa

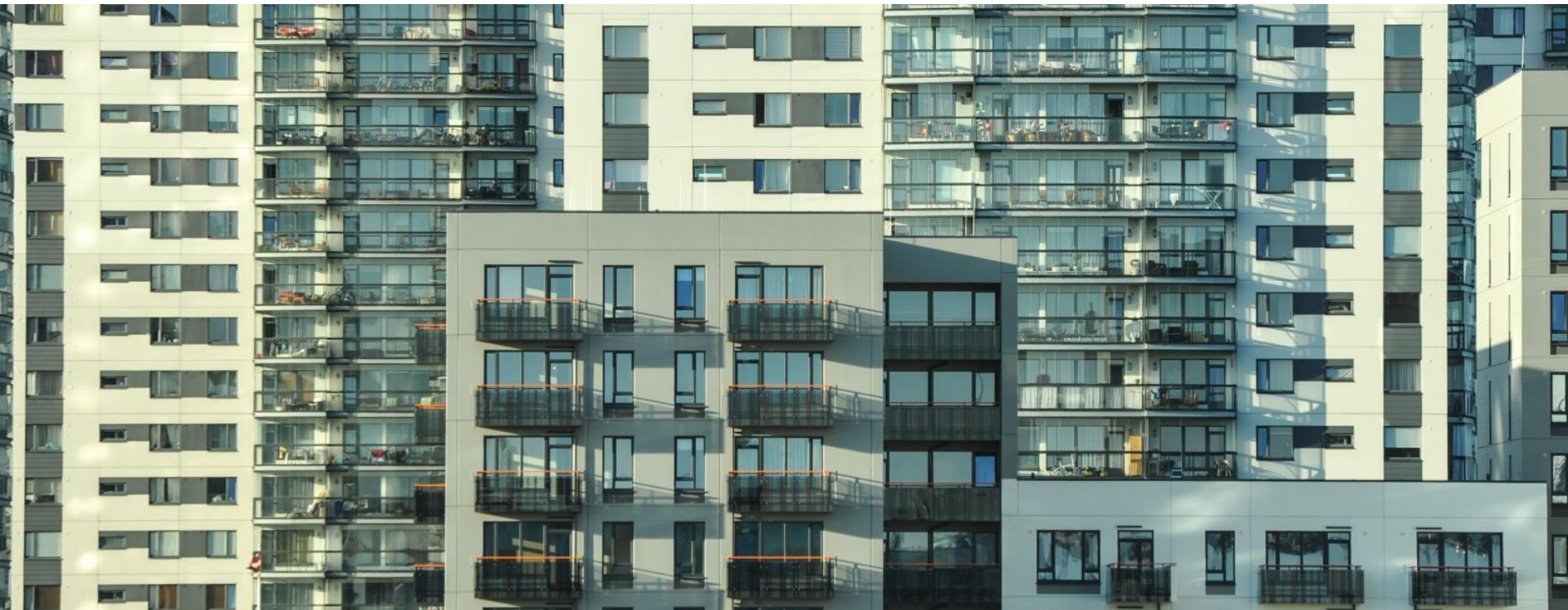
Rīgas pašvaldības aģentūra | Rīgas enerģētikas aģentūra

Tēmas

- Aprites ekonomika
- Būvniecības sektors
- Pašvaldību iespējas
- Piemēri

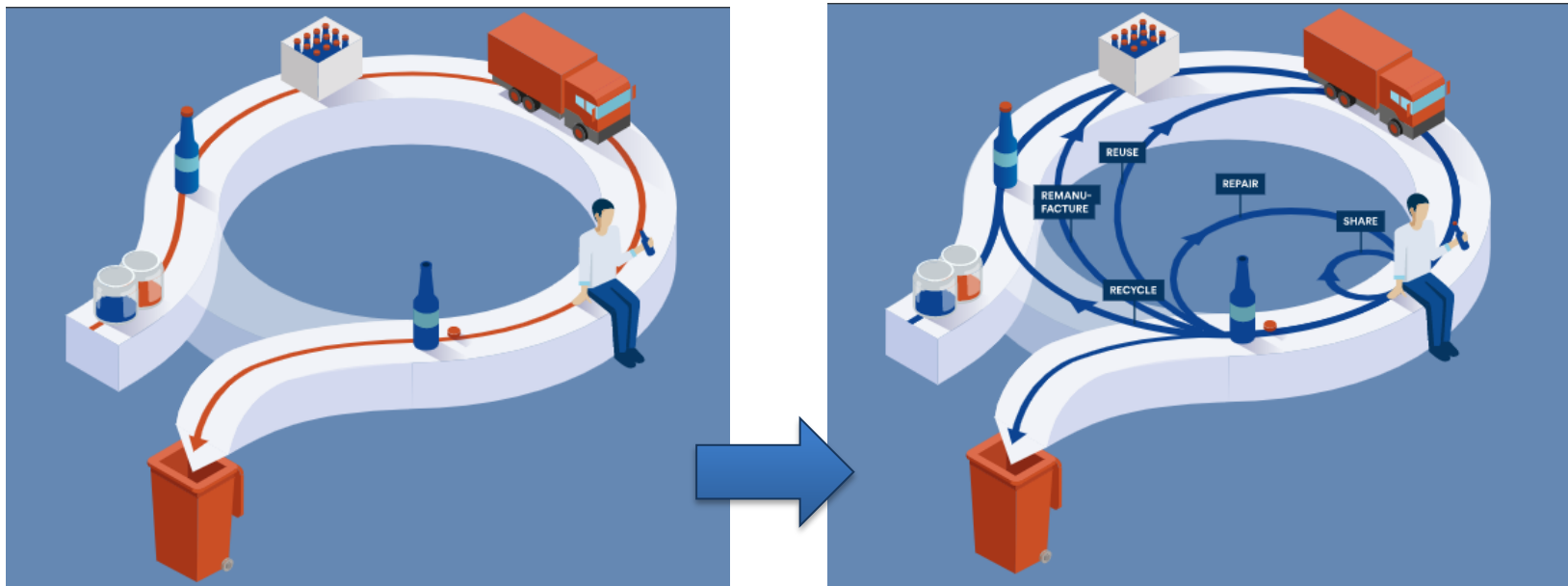
Aprite ekonomika

12.03.2020.

Aprite ekonomika...

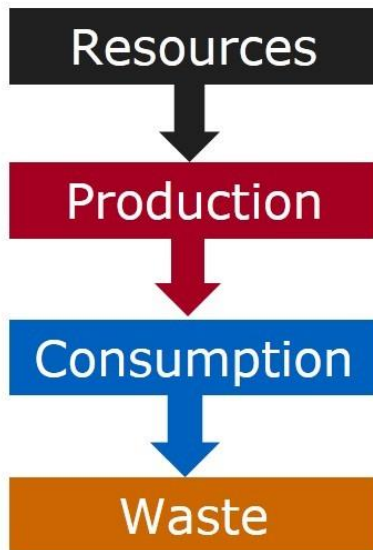
...ir ekonomikas modelis, kurā produktu, materiālu un resursu vērtība tiek saglabāta un paaugstināta cilvēku vajadzību apmierināšanai, vienlaikus samazinot to ietekmi uz vidi **visa dzīves cikla laikā**.

Avots: <https://ec.europa.eu/eurostat/cache/infographs/circulareconomy/>

Paradigmă mai nouă

Linear economy

Chain economy

Circular economy

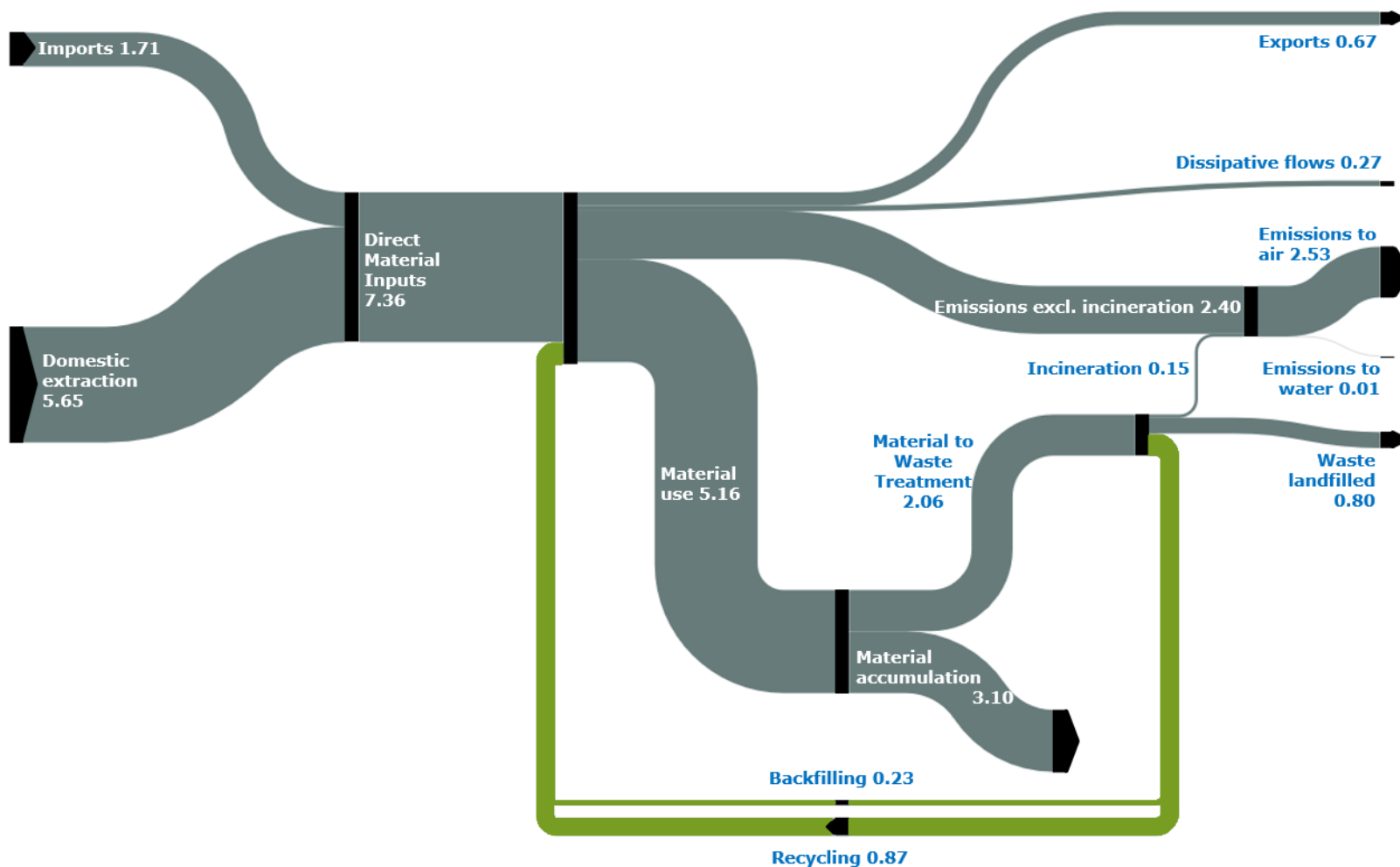

Avots: <https://www.circular-europe-network.eu/about/what-is-circular-economy/>

Būtiskie jautājumi

- Nepieciešamība
- Izcelsme, izmantotie resursi
- Apstrāde
- Piegāde
- Iepakojums
- Izmantošanas ilgums
- Eksploatācija
- Iespējas salabot, pārveidot, atjaunot, dalīties
- Dzīves cikla beigas

Resursu plūsma mljrd t gadā, 2016, ES28

Avots: Eurostat <https://ec.europa.eu/eurostat/web/circular-economy/material-flow-diagram>

Aprites ekonomikas ieguvumi

- **Ekonomiskie**

- Jauni sadarbības modeļi
- Jauni tirgi
- Sistēmiska pieeja visās vērtības ķēdēs
- Jaunas darba vietas
- Investīcijas
- Ietaupījumi

- **Sociālie**

- Kvalitatīvs, ilgtspējīgs mājoklis
- Dzīvesvides kvalitāte

- **Vides**

- Samazinātas kopējās ikgadējās siltumnīcefekta gāzu emisijas
- Samazināts pirmreizējo izejvielu patēriņš
- Mazāk atkritumu

Rīcības plāns pārejai uz aprites ekonomiku 2020.-2027. gadam

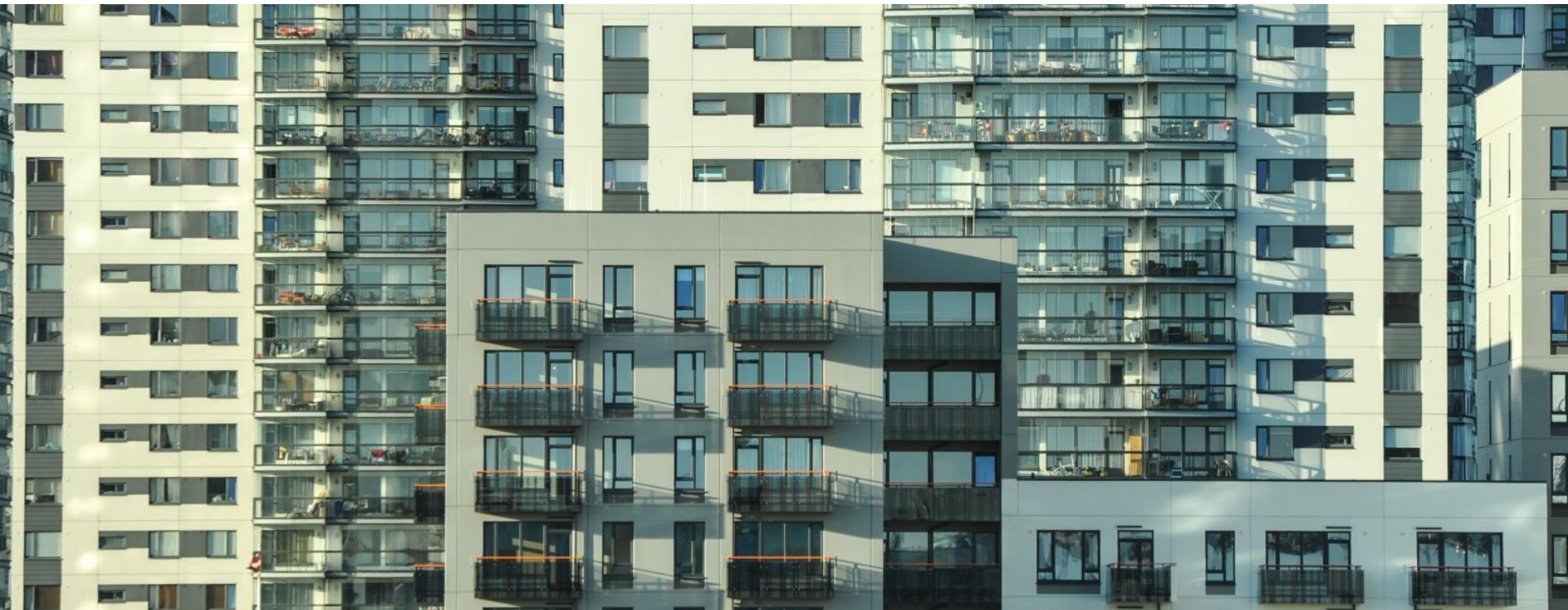
- Izcils informācijas avots 😊
- 7 rīcības virzieni:
 1. Pāreja no atkritumu apsaimniekošanas **uz resursu apsaimniekošanu**
 2. **Resursu produktivitātes** uzlabošana visas tautsaimniecības nozarēs
 3. Priekšnoteikumu veidošana preču **otrrreizējai izmantošanai**
 4. Pārejas no preču pirkšanas **uz pakalpojumiem** veicināšana
 5. Materiālu, procesu un atkritumu **pārvaldības uzlabošana prioritārajās nozarēs**
 6. **Pašvaldību lomas stiprināšana aprites ekonomikas principu ieviešanā**
 7. **Sabiedrības iesaiste**, informēšana un izglītošana

Rīcības plāns pārejai uz aprites ekonomiku 2020.-2027. gadam

6. rīcības virziens: pašvaldību lomas stiprināšana aprites ekonomikas (AE) principu ieviešanā

1. ZPI realizācija pašvaldību sektorā, balstoties uz AE principiem
2. AE principu integrēšana ilgtspējīgas transporta un mobilitātes veicināšanā vietējā līmenī
3. Informatīvs atbalsts pašvaldību pilotprojektiem AE jomā
4. AE principu ieviešana pilsētvides plānošanā – konsultācijas, apmācības, programmas
5. Reģionālās simbiozes projektu veicināšana

Būvniecības sektors

Būvniecības sektora potenciāls

9%

no ES kopējā IKP rada būvniecības sektors

25%

no visām pirmreizēji iegūtajām izejvielām patērē būvniecība

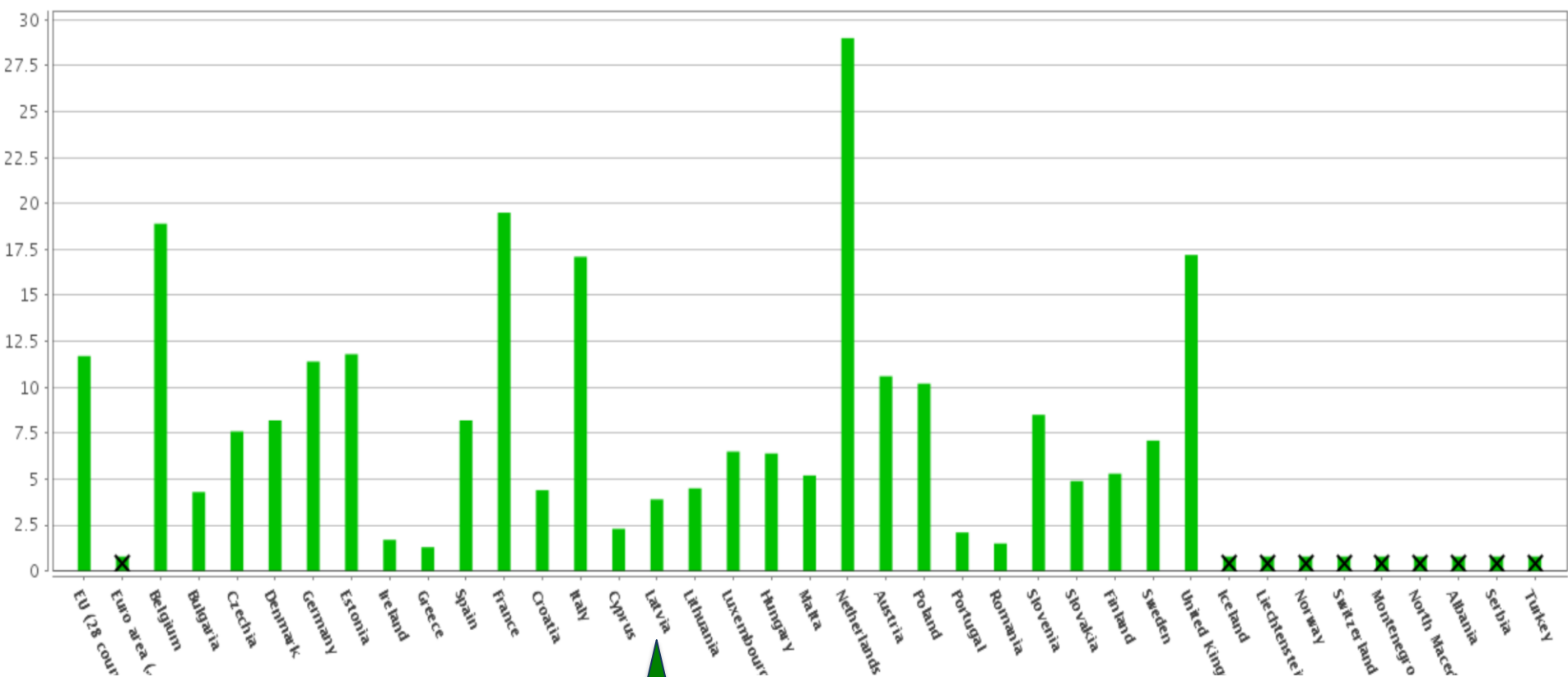

36%

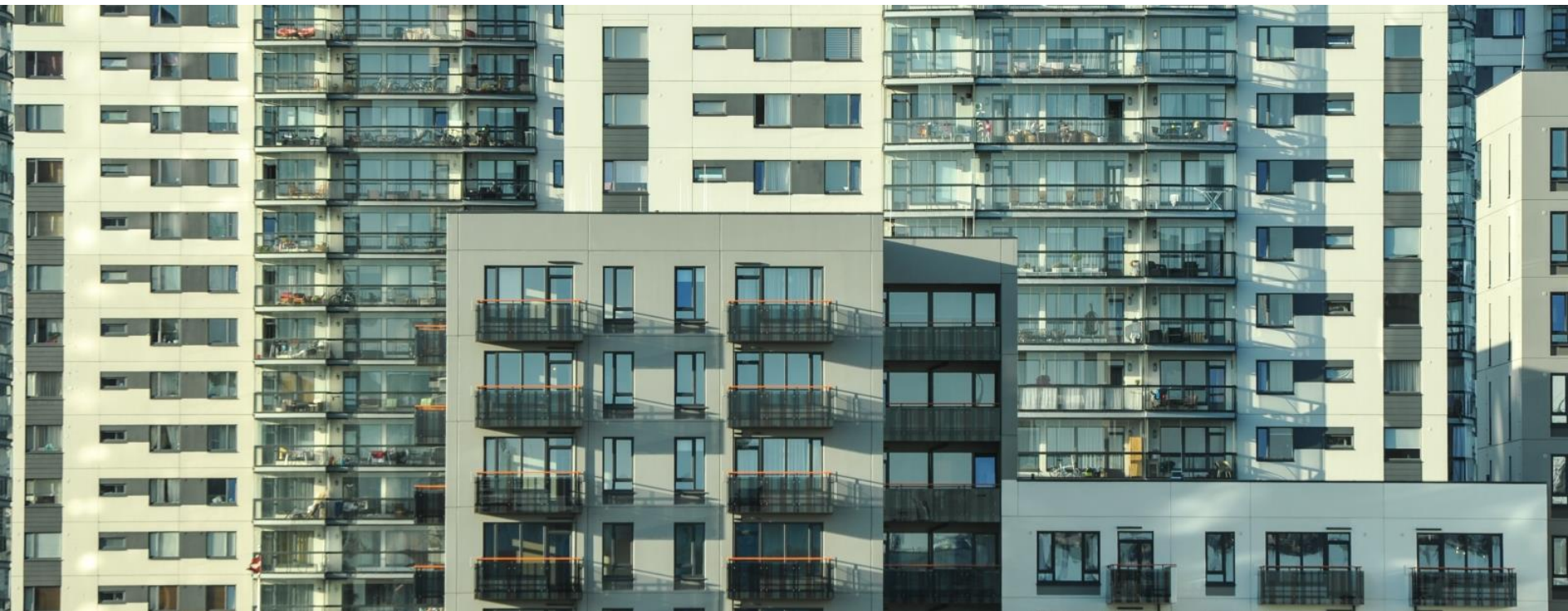
no visiem atkritumiem veido ēku būvniecība un nojaukšana

Otrreizējo materiālu izmantošanas līmenis būvniecībā

(% no kopējā patērēto materiālu apjoma, ES, 2016)

Pašvaldību iespējas (Būvniecības sektorā)

Aprites ekonomika būvniecībā 1

Informēšana, izglītošana, apzināšanās veicināšana

- Izglītojošas un informatīvas kampaņas
- Mūžizglītības un formālās izglītības programmas
- Sadarbības tīklu izveide
- Aprites ekonomikas vēstneši
- Labās prakses popularizēšana

Aprites ekonomika būvniecībā II

Normatīvais regulējums

- Obligāts (īsts) ZPI visiem vai noteikta apjoma pašvaldības iepirkumiem
- Minimālās prasības pašvaldības saistošajos noteikumos
- Atkritumu apsaimniekošanas pār-/sa-kārtošana
- NĪN kā atbalsta instruments
- Labās prakses pārņemšana no citām pašvaldībām
- Standartizācija un indikatori

Aprites ekonomika būvniecībā III

Infrastruktūra

- Zaļā infrastruktūra pilsētvidē
- Materiālu bankas
- Materiālu maiņas punkti
- Jaunas tehnoloģijas un sistēmas

- Dalīšanās ekonomika

Aprites ekonomika būvniecībā IV

Resursu un materiālu fokuss

- Ūdens (notekūdeņi, pretplūdu sistēmas, apūdeņošana)
- Kokmateriāli
- Betons
- Augsne
- Neizmantotās teritorijas/telpas
- Materiālu pases
- Piegāžu ķēžu kartēšana

Aprites ekonomika (būvniecībā) V

Politiskā griba un politiskais atbalsts

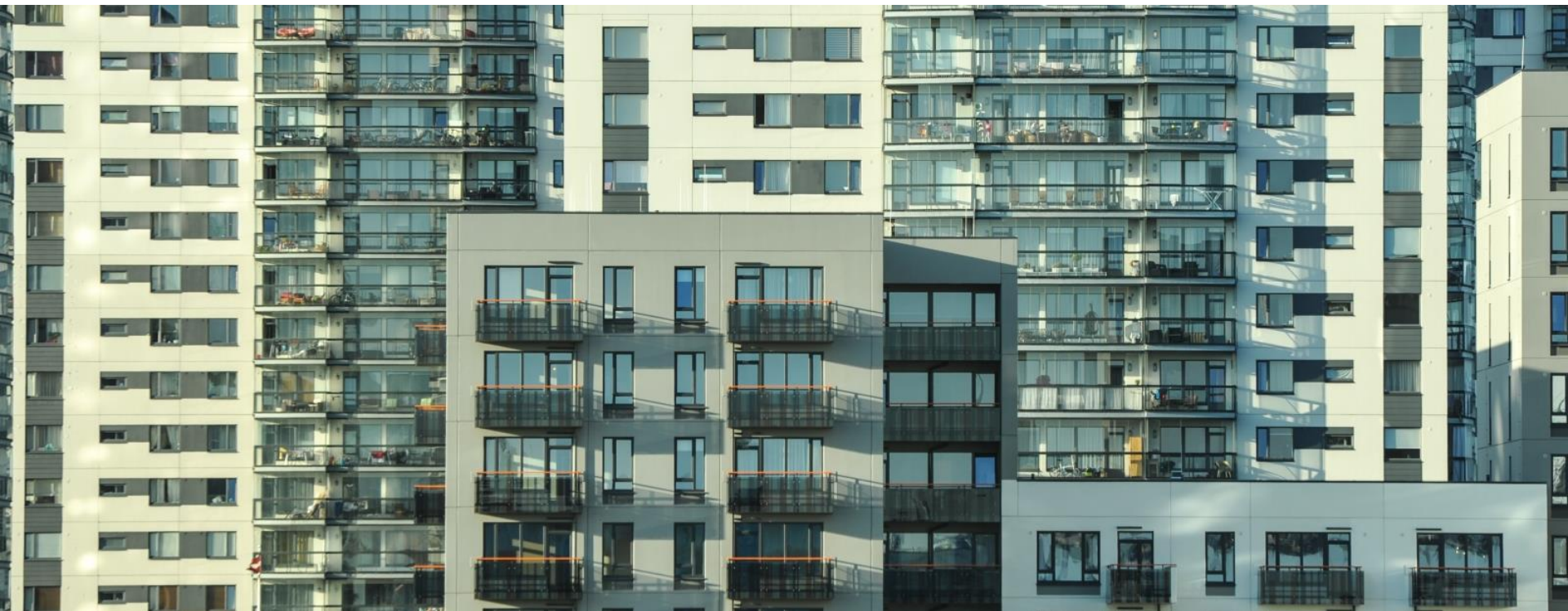
Skaidri definēti mērķi

Aktīva sadarbība

Atvērtība pārmaiņām

Neatmaidība

Piemēri

Zaļā infrastruktūra

18.09.2018.
35mm, 8h, P=6 g *
9,2mm, 1h, P=0,7 g
44,2mm, 8-9 h, P=17 g
52,9mm, 24h, P=12,5 g (18/09/2018)

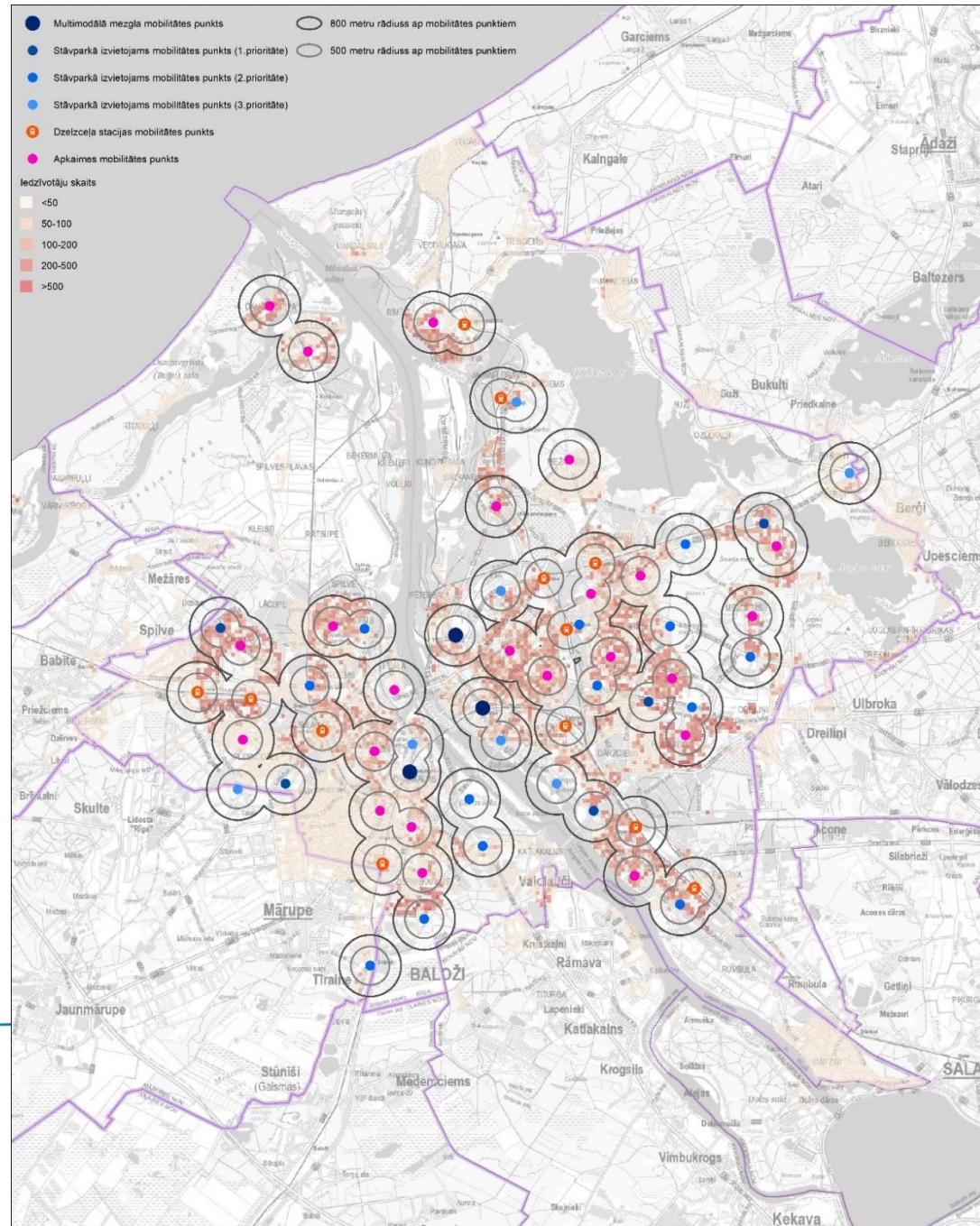
Mobilitātes punkts

- Vietēja mēroga transporta mezgls, kas savieno dažādus ilgtspējīgus transporta veidus
- Virtuāli integrēts caur informācijas platformām un biļešu servisu
- Galvenais mērķis – samazināt privātā transporta iegādāšanos un izmantošanu
- Vietās, kur ir vājš sabiedriskā tīkla piedāvājums
- Risina pirmās/pēdējās jūdzes problēmas

Rīgas mobilitātes punktu konceptcija

Indikatīvās atrašanās vietas

VEF mobilitātes punkts

**MOBILITĀTES
PUNKTS**
TEIKA

Utrehta (Nīderlande)

Restorāns The Greenhouse Restaurant

<https://www.thegreenouserestaurant.nl/>

Utrehta (Nīderlande)

Koprades telpas WERKSPoor KWARTIER

<https://www.werkspoorkwartier.nl/>

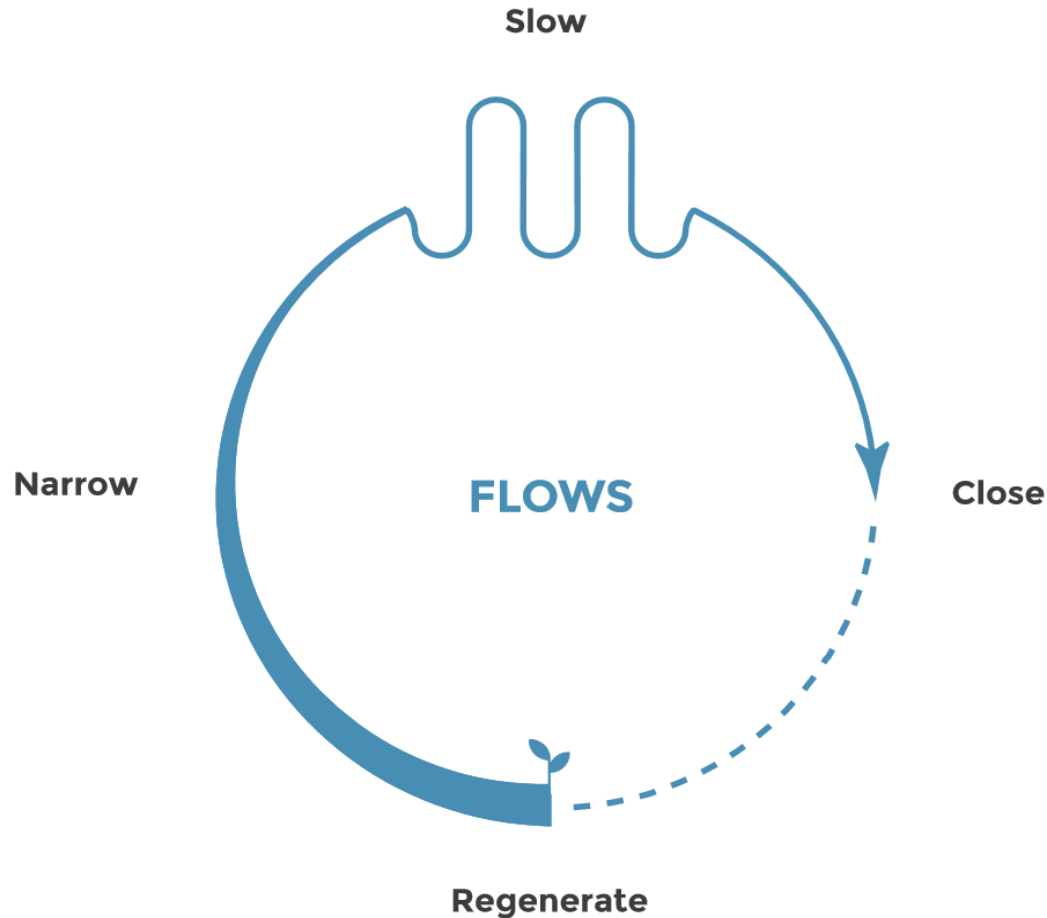
Brisele (Beļģija)

EK dienesti Briselē ZPI kritērijus piemēro iepirkumiem virs 60 tūkst. eiro (93 %)

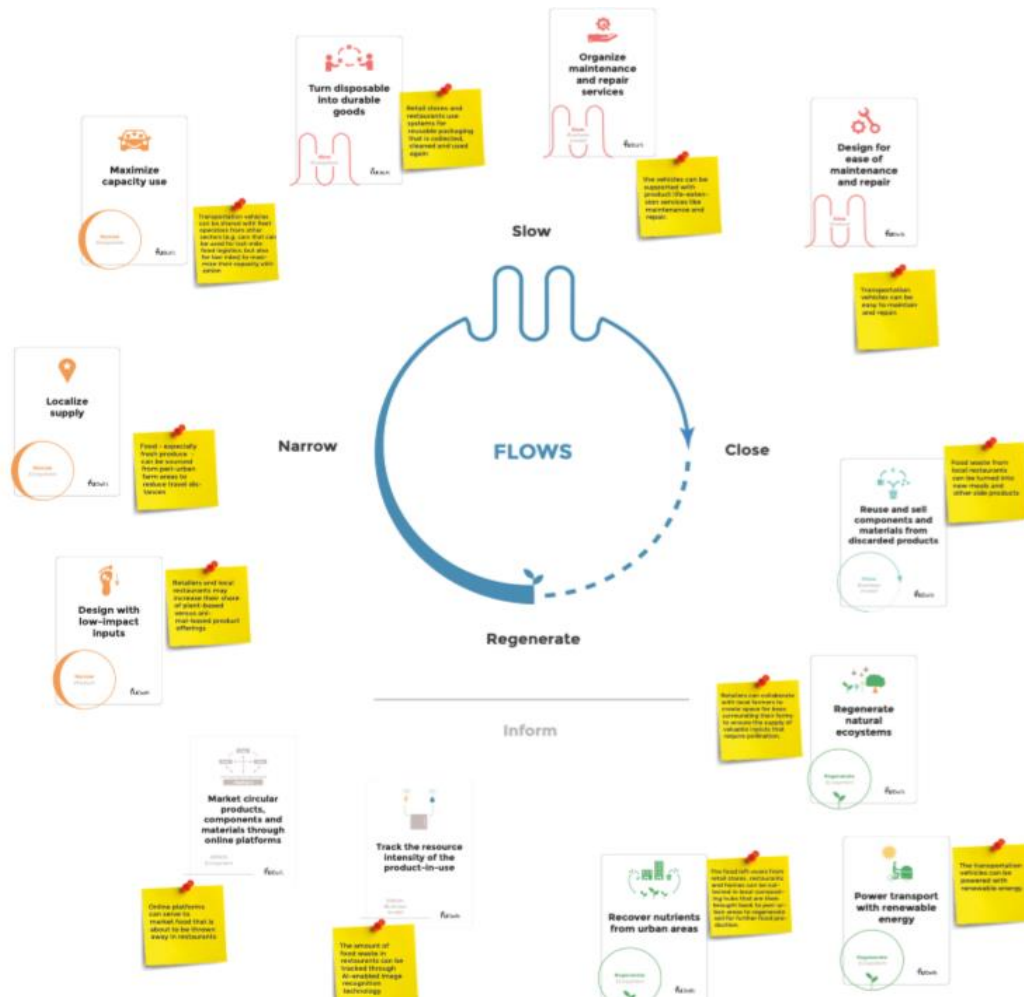
Spēle AE principu ieviešanai (..)

Autori: Jan Konietzko un Phil Brown (TU Delft)

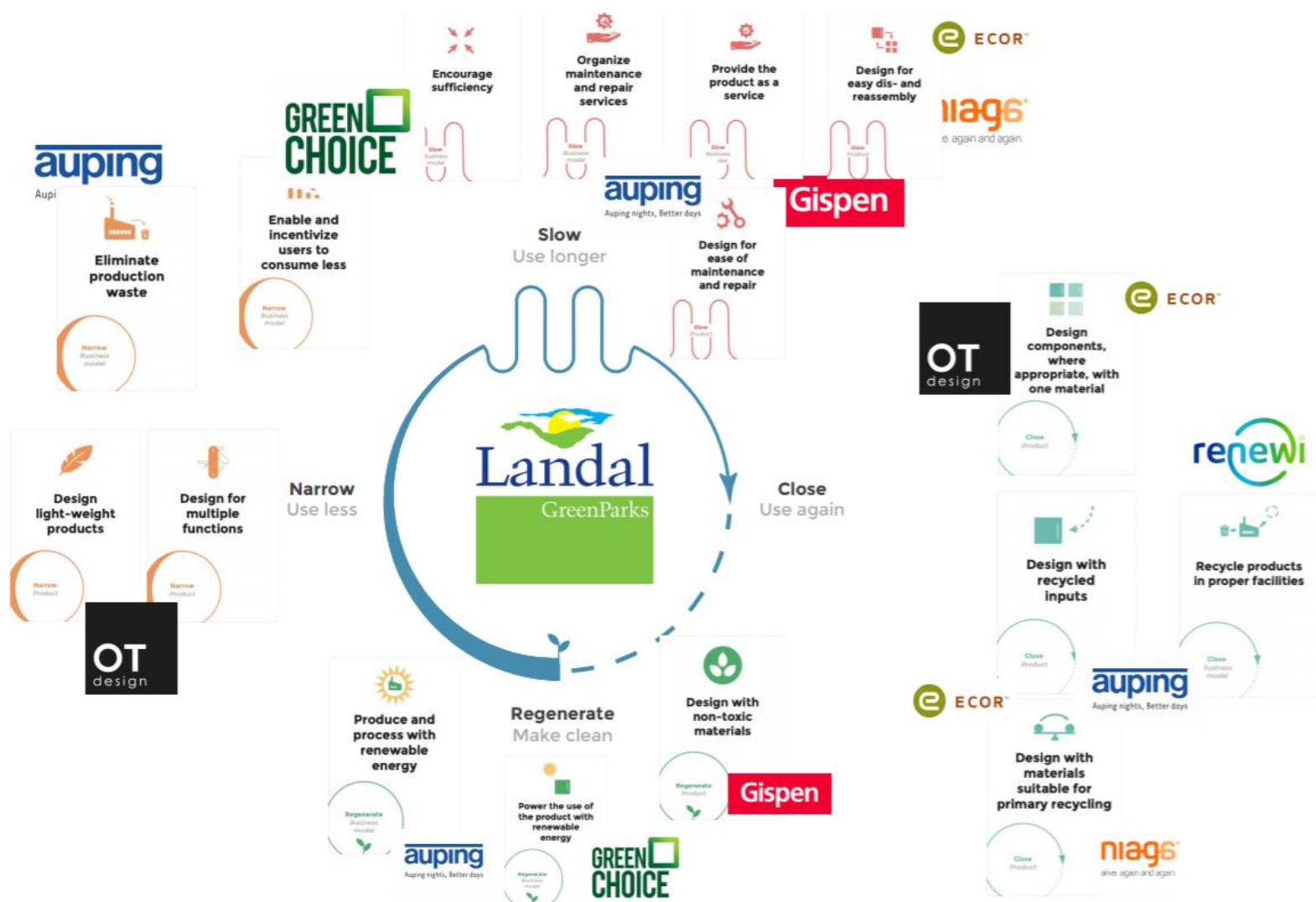

Spēle AE principu ieviešanai (..)

Autori: Jan Konietzko un Phil Brown (TU Delft)

Piemērs viesnīcu biznesā – Landal GreenParks

Paldies! Jautājumi?

